

ACADEMIA ROMÂNĂ

„Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”, cod SIPOCA 3

Rezultat R4: Analiză realizată privind eficiența și eficacitatea instituțiilor de învățământ superior din perspectiva de a elabora prognoze

Modul 2: Analiză privind rapoartele anuale ale rectorilor și cartele universităților pentru regiunea CENTRU

- rezumat -

Elaborată de către autor:

Expert evaluare 2

Radu LUPU

Obiectivele studiului

Acest studiu, realizat în cadrul proiectului „Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii” (SIPOCA 3), proiect finanțat din Fondul Social European, este un prim modul dintr-un set de două care au în vedere analiza eficacității și eficienței instituțiilor de învățământ superior de a realiza prognoze.

În această etapă se face analiza performanțelor prognozelor din perspectiva impactului asupra ofertei educaționale a universităților, asupra inserției pe piața muncii a absolvenților și cu privire la identificarea competențelor de nivel înalt pe termen mediu și lung pentru competențe cu potențial de dezvoltare pentru universitățile din regiunea CENTRU.

Conform fișei de obiective agreate, au fost urmărite un obiectiv principal și un obiectiv specific:

Obiectiv principal – Evaluarea și analiza eficienței și eficacității instituțiilor de învățământ superior din perspectiva elaborării unor prognoze bazate pe documente relevante elaborate de managementul universitar.

Obiectiv specific – Analiza, din punct de vedere funcțional, a eficienței și eficacității instituțiilor de învățământ superior din perspectiva elaborării unor prognoze privind identificarea competențelor de nivel înalt solicitate de angajatori, pe termen mediu și lung, pentru competențe în domenii cu potențial de dezvoltare pentru universitățile din regiunea CENTRU.

Importanța studiului rezidă în necesitatea identificată la nivelul MEN de a elabora politici bazate pe evidențe pentru a îmbunătăți oferta educațională a instituțiilor de învățământ superior prin corelarea cu nevoile existente pe piața muncii. Analiza procesului de elaborare de prognoze de către universități duce la cunoașterea măsurii în care oferta educațională se apropie de cerințele de pe piața muncii și permite stabilirea de strategii și priorități în activitățile realizate de universități pentru a dezvolta competențele de nivel înalt.

Rezultatele obținute pot contribui la realizarea unei imagini cu privire la procesul prin care universitățile se adaptează la cerințele pieței, permițând o mai bună cunoaștere a impedimentelor unei adaptări eficiente și posibilitatea elaborării unor strategii naționale care să ajute la optimizarea procedurilor necesare realizării de prognoze pentru a cunoaște dinamica

pieței muncii și tendințele principale care pot dicta evoluția modului de absorbție a absolvenților pe piața muncii. O astfel de imagine poate permite elaborarea unor strategii privind favorizarea unor domenii care pot fi considerate a fi de interes național.

Metodologia de analiză a eficacității și eficienței de realizare a prognozelor elaborate de instituțiile de învățământ superior

În general universitățile analizate nu dețin o structură organizatorică specializată în realizarea de prognoze. Prin urmare, această componentă a activității universitare este preluată de alte structuri, proiecte sau activități care au ca scop, în general, un grup de obiective ce includ prognoza ca element secundar. Acesta este motivul pentru care analiza eficacității și a eficienței modului în care universitățile realizează prognoze depinde de reușita acestor activități care urmăresc un set mai amplu de obiective. Date fiind diversitatea domeniilor de specializare, specificul modelului de management instituțional (de multe ori dependent de aceste domenii de specializare) și particularitatea regională a universităților analizate, desprinderea componentei de prognoză din setul amplu de obiective se poate realiza numai prin intermediul unei evaluări calitative care să permită obținerea unor concluzii ce ulterior să poată fi utilizate pentru evaluarea comparativă a performanței în realizarea de prognoze.

Prin prisma acestei abordări se propune realizarea unei evaluări a eficienței și eficacității universităților în procesul de elaborare de prognoze care se bazează pe acordarea unor scoruri pe de-o parte pentru măsura în care obiectivul de prognoză este realizat (pentru evaluarea eficacității) și pe de altă parte pentru a măsura gradul de realizare a obiectivelor legate de prognoză, pe baza efortului depus pentru a atinge aceste obiective (respectiv evaluarea eficienței).

Sunt avute în vedere, prin urmare, două tipuri de scoruri: unul pentru măsurarea atingerii obiectivului de prognoză și unul pentru măsurarea efortului depus.

În ceea ce privește evaluarea măsurii în care obiectivele de prognoză sunt îndeplinite, ceea ce ne ajută să analizăm eficacitatea prognozelor, avem în vedere mai multe elemente, după cum urmează:

- Pentru evaluarea gradului de îndeplinire a obiectivului de prognoză din perspectiva **impactului asupra ofertei educaționale** se analizează pentru fiecare universitate în parte modul de evoluție al domeniilor de specializare (pe fiecare facultate) și se realizează o comparație cu evoluția pieței muncii pe domeniile corespunzătoare.
- Pentru evaluarea gradului de îndeplinire a obiectivului de prognoză din perspectiva **impactului asupra inserției pe piața muncii a absolvenților** se analizează pentru fiecare universitate în parte (la nivel de facultate) măsura în care absolvenții sunt integrați în piața muncii.
- Pentru evaluarea gradului de realizare a obiectivului de prognoză privind **identificarea competențelor de nivel înalt solicitate de angajatori, pe termen mediu și lung, pentru competențe în domenii cu potențial de dezvoltare** se analizează pentru fiecare universitate în parte (la nivel de facultate) modul în care domeniile de specializare actuale, pe care le considerăm a fi cele oferite pentru studenții din anul I (absolvenții de peste minim 3 ani) reușesc să se plieze pe cererea de locuri de muncă. Tot în această evaluare luăm în considerare și necesarul de cadre didactice evaluat de universitate prin numărul de posturi scoase la concurs pe fiecare facultate.

Din perspectiva analizei eforturilor depuse de instituțiile de învățământ superior pentru a realiza prognoze pentru fiecare dintre componentele investigate, cu scopul de a evalua eficiența în îndeplinirea obiectivului de prognoză, avem în vedere următoarele componente:

- Interesul instituției pentru dezvoltarea unor *structuri* care să faciliteze corelarea activităților de pregătire realizate în cadrul universităților cu cerințele de pe piața muncii. În acest sens au fost consultate cartele universitare, organigramele instituțiilor de învățământ superior analizate, rapoartele anuale ale rectorilor, documentele strategice emise de managementul universitar și planurile operaționale.
- Efortul pentru organizarea activităților de *practică* a studenților și pentru *plasarea* acestora pe piața muncii în general. Pentru a analiza intensitatea acestor eforturi s-au avut în vedere informațiile cu privire la activitatea structurilor care se ocupă cu legătura activităților universităților cu cele ale pieței muncii în general; a fost analizată activitatea birourilor de orientare profesională și de consiliere a studenților

așa cum este prezentată aceasta în rapoartele anuale ale rectorilor (privind starea universității) și în planurile operaționale.

- Efortul depus de instituțiile de învățământ superior pentru a realiza *internaționalizarea* activităților studenților. În acest sens au fost analizate eforturile privind mobilitatea studenților și a cadrelor didactice ca parte din tendința observată pe termen mediu și lung a cerințelor angajatorilor de a cultiva competențe de nivel înalt care să permită adaptarea facilă la medii de lucru diferite, la diferite culturi organizaționale și la provocări noi. Existența unor structuri care să promoveze angrenarea universităților în activități cu caracter internațional de factură academică sau practică (conferințe naționale și internaționale, stagii de specializare la alte universități din țară sau din străinătate, cursuri sau programe de studii realizate în parteneriat cu alte instituții academice sau profesionale, cursuri scurte organizate de profesori de la alte universități etc.) a fost considerată a reprezenta un efort depus de universitate inclusiv pentru îndeplinirea obiectivului de realizare a prognozelor pentru toate cele trei componente menționate anterior.

Cele două scoruri construite pentru evaluarea eficacității și a eficienței de a elabora prognoze, au valori de la 1 la 10 astfel:

- Valoarea 10 pentru scorul de îndeplinire a obiectivului (măsurarea eficacității) corespunde unei îndepliniri a obiectivului de prognoză respectiv în cel mai înalt grad posibil. Valoarea 1 corespunde eșecului în a realiza prognoze pentru obiectivul analizat (cele trei direcții de măsurare a performanței prognozelor elaborate de universități care fac obiectul analizei).
- Valoarea 10 pentru scorul de efort realizat de universitate în realizarea obiectivelor de prognoză (folosit pentru măsurarea eficienței) corespunde unui efort maxim, perfect direcționat pentru realizarea de prognoze, care presupune un angajament semnificativ al universității în îndeplinirea obiectivului de elaborare de prognoze. Valoarea 1 corespunde unei situații în care universitatea nu face niciun efort în sensul îndeplinirii obiectivului de realizare de prognoze.

Pentru evaluarea eficacității se ia în considerare valoarea primului scor, în timp ce pentru analiza eficienței se calculează raportul dintre scorul de îndeplinire a obiectivului și scorul de

efort. Prin urmare, studiul nostru constă în elaborarea unui număr de 3 scoruri de eficiență și 3 scoruri de eficacitate pentru fiecare dintre cele trei componente ale activității de prognoză realizate de instituțiile de învățământ superior.

Concluzii și recomandări

Identificarea argumentelor care au stat la baza acordării scorurilor a fost realizată pe baza informațiilor culese din documentele publice ale universităților și pe baza răspunsurilor primite de la membri ai comunităților universitare analizate la un set de întrebări care vizează procesul de luare a deciziilor privind activitățile academice.

În urma acestor analize, au fost atribuite scoruri pentru fiecare universitate, atât pentru eficacitatea de a realiza prognoze, cât și pentru eficiență.

În ceea ce privește eficacitatea, pentru cele opt universități din regiunea CENTRU a fost obținut un scor mediu de 8,5 pentru Oferta educațională, 8,12 pentru Inserția pe piața muncii și 8,12 pentru Competențe de nivel înalt.

Din perspectiva eficienței, pentru Oferta educațională s-a obținut scorul mediu 1, pentru Inserția pe piața muncii a fost obținut scorul mediu 0,98, iar pentru Competențe de nivel înalt media scorurilor atribuite a fost 0,94.

Apreciem că analiza realizată denotă mici diferențe în ceea ce privește eficacitatea și eficiența de realizare de prognoze la nivelul eșantionului de universități analizate.

Chiar dacă acestea nu dețin structuri bine definite care să aibă rolul de a genera previziuni de orice fel, mecanismele de realizare a programelor de studii și încercarea de creștere a gradului de absorbție a candidaților pe piața muncii determină dezvoltarea unor raționamente care să genereze strategii și tactici care nu se pot elabora în lipsa stabilirii unor viziuni cu privire la dinamica ulterioară a diferiților factori ce pot influența performanța universităților. Determinarea acestor scoruri s-a bazat pe identificarea măsurii în care aceste mecanisme au avut loc și au necesitat angrenarea de resurse de orice fel.